

TALOUSNEUVOSTO

27.3.2013

Kokousmuistio 3/2013

Aika 27.3.2013 klo 8.00–9.15

Paikka Valtioneuvoston juhlahuoneisto

Läsnä Katainen Jyrki, puheenjohtaja
Gustafsson Jukka
Ihalainen Lauri
Järventaus Jussi
Lyly Lauri
Marttila Juha
Mäki-Lohiluoma Kari-Pekka
Penttilä Risto E.J.
Vapaavuori Jan
Alahuhta Matti (at)
Heinonen Olli-Pekka (at)
Hetemäki Martti (at)
Hyökyvaara Jarmo (at)
Linna Sirkku (at)
Peltonen Petri (at)
Turunen Joonas (at)
Åkerholm Johnny (at)
Sinko Pekka (s)

1 Kokouksen avaus

Pääministeri avasi kokouksen klo 8.00 ja totesi asialistalla olevan ”elinkeino- ja teollisuuspoliittinen linjaus”, jota esittelevät elinkeinoministeri Jan Vapaavuori ja ylijohtaja Petri Peltonen työ- ja elinkeinoministeriöstä. Valmistellun kommenttipuheenvuoron käyttävät toimitusjohtaja Matti Alahuhta, Kone Oyj:stä ja kasvuyrittäjä Jarmo Hyökyvaara, Smartum Oy:stä.

Ennen varsinaista kokousasiaa pääministeri selosti edellisellä viikolla tehdyn hallituksen kehyspäätöksen sisältöä ja konkreettisia tavoitteita. Kehyspäätös tukee pitkän aikavälin kasvua ja julkisen talouden kestävyyttä. Siinä tehdyt verojen ja menojen sopeutus päätökset on mitoitettu niin, että ne nykyisten ennusteiden valossa taittavat valtion velan kasvun suhteessa kokonaistuotantoon. Rakenteelliset toimet liittyen muun muassa opiskeluun, pienten lasten vanhempien työssäkäyntiin, kotitalouksien suoriin työllistämismahdollisuuksiin sekä siemenvaiheen yritysrahoitukseen tukevat kasvua ja luovat uskoa tulevaisuuteen. Yhteisö- ja osinkoverotuksen uudistus muodostaa kilpailukykyisen kokonaispaketin.

Johnny Åkerholm loi lyhyen katsauksen rahoitusmarkkinoiden reaktioihin Kyproksen kriisin ratkaisun jälkeen. Kokonaisuutena reaktiot ovat olleet varsin maltillisia. Pankkien riskilisät ovat kuitenkin nousseet ja niiden osakekurssit vastaavasti alentuneet melko tuntuvastikin. Tämä tulee väistämättä heijastumaan pankkien saaman rahoituksen hintaan ja sitä kautta myös niiden asiakasyritysten lainamarginaaleihin.

2 Elinkeino- ja teollisuuspoliittinen linjaus

Ministeri Vapaavuori totesi nyt esiteltävän elinkeino- ja teollisuuspoliittinen linjauksen perustuvan koko ministeriön sisäiseen valmisteluun, josta myös työministeri Ihalainen on ollut vastuussa. Linjaus asemoi suomalaista elinkeinopolitiikkaa suhteessa globalisaatiokehityksen uusimpiin haasteisiin. Tuotannon arvoketjut pilkkoutuvat kansainvälisesti, ja yhä suurempi osa ulkomaankaupasta on konsernien sisäistä samalla kun aineettomien investointien merkitys korostuu ja yritysten sekä kansantalouksien välinen kytkös heikkenee.

Petri Peltonen kävi esityksessään tarkemmin läpi linjauksen lähtökohtia ja painotuksia (liite 1). Hidastunut talouskasvu ja rakenteelliset haasteet vaativat entistä vahvempaa elinkeinopolitiikkaa, jonka on vaikutettava monipuolisesti talouskasvun lähteisiin ja tuettava siirtymistä korkeamman tuottavuuden työtehtäviin. Suomelle on luotava oma menestymisen malli – kopiointi muilta ei riitä.

Uuden elinkeinopolitiikan kulmakivet ovat työpanoksen lisääminen (tavoitteena 200 000 uutta yksityisen sektorin työpaikkaa), tuottavuutta tukevan rakennemuutoksen edistäminen, kilpailukyvyyn ja toimintaympäristön vetovoimaisuuden vahvistaminen sekä globaalin ja vihreän talouden mahdollisuuksien hyödyntäminen. Julkinen valta ei valitse voittajia, mutta luo edellytyksiä edelläkävijyydelle.

Valmistellussa kommenttipuheenvuorossaan Matti Alahuhta arvioi suomalaista toimintaympäristöä henkilökohtaisesti tuntemiensa kansainvälisten suuryritysten näkökulmasta. Kone on esimerkki suuresta konsernista, jonka markkinoista ja kokonaishenkilöstöstä vain hyvin pieni osa sijoittuu Suomeen. Arvonlisäyksestä ja sen myötä myös veroista Suomen osuus on kuitenkin huomattavasti suurempi.

Koneen näkökulmasta merkittäviä sijaintipäätöksiin vaikuttavia tekijöitä ovat muun muassa kilpailukykyinen yhteisöverotus, kannustava palkkaverotus, työkustannusten kilpailukykyinen kehitys, työrauha, laadukas koulutus kautta linjan mukaan lukien korkeakoulutus sekä nykyistä pitkäjänteisempi ja enemmän arvoa luova yhteistyö yliopistojen, TEKESin ja yritysten kesken. Metsäteollisuuden näkökulmasta korostuvat edellisten lisäksi myös energian saatavuus ja hinta sekä rikkidirektiivin kustannusvaikutusten kompensointi.

Jarmo Hyökyaara lähestyi puheenvuorossaan päivän aihetta kotimarkkinoilla toimivan palvelualan yrittäjän näkökulmasta. Liiketoiminnan arvoketju on muutoksessa, joka korostaa erilaisia aineettomia voimavaroja: tavaramerkit, verkostot ja koordinaatio-osaaminen ovat avainasemassa. Omassa liiketoiminnassa kysyntälähtöisyys on ollut menestymisen keskeinen taustatekijä.

Lainsäädäntö ja sen tulkinta aiheuttaa usein kitkaa innovatiiviselle palveluyritystoiminnalle muun muassa verokohtelua eriyttämällä. Säätelyä ja toiminnan puitteita tulisi kehittää viranomaisten ja elinkeinoelämän yhteisymmärryksen pohjalta. Ikääntymisen haasteeseen vastaaminen kysyntälähtöisten palvelukonseptien avulla tarjoaa merkittävän mahdollisuuden kehittää Suomessa palvelutuotteita, joille on myös potentiaalisia vientimarkkinoita.

3 Keskustelu

Alustuksien pohjalta käydyssä keskustelussa kiiteltiin varsin yleisesti raportissa esitettyä tilanneanalyysia ja yleisiä linjauksia. Toisaalta monelta osin kaivattiin lisää konkretiaa ja toimenpide-ehdotuksia. Positiiviseksi koettiin muun muassa osuva analyysi globalisaation vaikutuksista sekä elinkeino- ja työpolitiikan näkökulmien nivominen yhteen. Varauksia ja kehittämistarpeita nähtiin muun muassa tuotantorakenteen monipuolistamisen, palvelualojen ja yrittäjyyden korostamisen, kauppapolitiikan, yritysten hallinnollisen taakan ja liikenneyhteyksien merkityksen osalta.

Todettiin myös, ettei sinänsä kannatettavaa kantosuhdetavoitetta pidä tulkita siten, etteivät julkisen sektorin työpaikatkin olisi lähtökohtaisesti arvokkaita. Yrityskentän osalta ei pidä keskittyä liiaksi perinteisiin kasvuyrityksiin. Myös pienet yritykset ovat potentiaalisesti merkittävä työllistäjä. Olisi myös syytä analysoida tarkemmin, miten pienet yritykset voivat kehittyä arvoverkkoja hallitseviksi globaaleiksi toimijoiksi.

Kehyspäätoksen yrityksiä koskevia verolinjauksia pidettiin kokonaisuutena oikeaan osuvin. Samalla kuitenkin muistutettiin, että osalle yrittäjistä uudistus merkitsee kokonaisverotuksen kiristymistä.

4 Kokouksen päättäminen

Talousneuvoston huhtikuun kokous pidetään keskiviikkona 24.4.2013 klo 8.00 valtioneuvoston juhlahuoneistossa. Aiheena on "Rahoitusmarkkinoiden tilanne". Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 9.15.

Pekka Sinko
talousneuvoston pääsihteeri